

ПРОПОЗИЦІЇ ЩОДО ВИХОДУ БУРЯКОЦУКРОВОЇ ГАЛУЗІ НАРОДНОГО ГОСПОДАРСТВА З КРИЗОВОГО СТАНОВИЩА

***КАЛІНІЧЕНКО С.М., СТ. ВИКЛАДАЧ,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА,
ЩЕРБАКОВА І.С., СТ. ВИКЛАДАЧ,
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ***

Бурякоцукрова галузь завжди була пріоритетною, продуктивною галуззю народного господарства країни. Вона завжди визначала ефективність не тільки усього агропромислового виробництва, а й економіки країни в цілому. Так як від ефективної роботи бурякоцукрової галузі залежить ефективність таких галузей народного господарства як харчової, кондитерської, спиртової і добробут населення в цілому. Тому головне завдання держави – це відродження цієї, вкрай стратегічної галузі нашої країни.

Так існує декілька етапів відродження цієї стратегічної галузі: першим етапом виходу з кризи в бурякоцукровому виробництві є вирішення проблеми подолання збитковості виробництва і виведення його, як мінімум, на рівень простого відтворення; другий етап, який повинен розпочатися одночасно з першим, - виведення підкомплексу на світовий рівень господарювання: технічне і організаційне переозброєння виробництва, запровадження нових технологій тощо. Для подолання збитковості, та розширеного відтворення, перш за все необхідно підвищувати урожайність, так при підвищенні урожайності, буде зменшуватися питома вага витрат на одиницю продукції, що призведе до зменшення собівартості і підвищення рентабельності виробництва. Розширене відтворення в бурякоцукровому виробництві можливе лише за рівня щорічної рентабельності (при рівні щорічної інфляції на рівні 10-15 %) в межах 30-35 %. Щоб забезпечити такий рівень рентабельності потрібно отримувати врожай цукросировини не менше 350 ц/га. Але підвищення врожайності тісно пов'язане з додатковими витратами. Отже, виходячи з вищесказаного можна запропонувати такі підходи:

— досягти запланованої врожайності при існуючих технологіях та наявних технічних засобах можна шляхом оптимізації мінімуму додаткових витрат;

— забезпечити вказану продуктивність бурякових площ при зниженні собівартості виробництва цукросировини можна також і при

зростанні додаткових витрат на придбання нової техніки. Але тут повинен бути вибраний такий мінімум, який гарантував би швидку його окупність;

— при цьому варіанті - максимальна врожайність – повинні бути задіяні всі основні чинники виробництва світового рівня і зведені до мінімуму можливі втрати біокліматичного потенціалу культури.

Запропоновані підходи до вирішення проблеми оптимізації технології виробництва цукрових буряків відображають реальну картину в країні, де спостерігається значне розшарування бурякозійних господарств за рівнем рентабельності, відповідно, і за рівнем забезпеченості матеріально-технічними ресурсами. Крім цього, конкурентоспроможність продукції бурякоцукрового підкомплексу аж ніяк не відповідає сучасним вимогам, оскільки вона досягається не за рахунок оновлення виробництва та технологій, а за рахунок використання застарілої матеріально-технічної бази, недосконалого матеріального стимулювання як на виробництві сировини, так і на її переробці. Як наслідок, працівники села не зацікавлені в результатах своєї праці, бо відбувається фактично штучне стимулювання розмірів платні та ще її не виплата. Внаслідок цього втрачається стимулююча функція заробітної плати, зведено до мінімуму її вплив на ефективний розвиток бурякоцукрового виробництва, прискорення науково-технічного прогресу. Економічні процеси, що ґрунтуються на основі низької вартості робочої сили, не стимулюють продуктивне нагромадження та якісне її відтворення. Політика зростання заробітної плати має ґрунтуватися на випереджаючих темпах підвищення продуктивності праці. Підтвердження тому - практика в передових бурякозійних господарствах України та розвинутих країнах світу, де підвищення рівня життя народу досягається на основі зростання продуктивності праці як стабільної норми економічного життя.

Одним з напрямків прискореної стабілізації бурякоцукрового виробництва та виходу його на траєкторію зростання є організаційна модель, за якою цукровий завод формує власну сировинну базу, залучаючи різні сільськогосподарські структури на взаємовигідних умовах: гроші - товар. Це можуть бути агропромислові концерни, закриті або відкриті акціонерні товариства, спільні підприємства на основі довгострокової оренди землі, виробничі об'єднання на принципах кооперації як по горизонталі, так і по вертикалі. Домінуюча роль має відводитись вертикальній кооперації як формі виробничих зв'язків сільського господарства з суміжними галузями, за якої зумовлюється необхідність забезпечення економічної єдності та

безперервності виробництва на всіх його етапах включно до реалізації кінцевого продукту.

Чимале значення має завершення створення акціонерних товариств в складі цукрових заводів, бурякосійних господарств, районних об'єднань "Агрохім", комерційних банків, іноземних інвесторів. Конкретизуючи створення акціонерних товариств, потрібно зазначити, що їх організація - це необхідність створення на базі цукрових заводів формувань з вирощування та переробки цукрових буряків. Це дасть можливість зміцнити матеріально-технічну базу бурякосійних господарств і підвищити зацікавленість сільських працівників у кінцевих результатах цукровиробництва. Такий захід доцільно реалізувати в кожній бурякосійній області. Це сприятиме концентрації буряківництва, а воно - концентрації капіталу, тим більше, що в пайовий фонд кооперативу вноситься земля, яка зайнята під вирощуванням цукрових буряків.

Необхідно створити умови для залучення іноземних інвестицій в цю галузь, а також організувати сім'яні підприємства, які ефективніше залучатимуть прямі іноземні інвестиції та сучасні технології, максимально зменшать втрати сировини при її заготівлях, зберіганні та переробці. Основне завдання, яке повинно бути розв'язане в найближчій перспективі - забезпечення збалансованості сировинної і переробної бази за допомогою пільгових кредитів, стимулювання розвитку вітчизняної науки, ширше запровадження лізингу в діяльності бурякоцукрових підприємств.

Практична реалізація заходів щодо реструктуризації бурякоцукрової галузі та регулювання ринку цукру сприятиме ослабленню кризових явищ в бурякоцукровому виробництві України, дасть змогу успішно розвивати організаційні засади узгодження інтересів постачальників сировини та цукрових заводів, а також створити нові ринкові механізми і елементи ринкової інфраструктури галузі. Але, коли ринок ще остаточно не сформований, то вимоги перехідного періоду повинні визначатися і регулюватися державою.

Література.

1. Жидовська Н. М. Розвиток цукробурякової підгалузі та теоретичні основи її функціонування / Н. М. Жидовська // Вісник Львівського державного аграрного університету : економіка АПК. – 2005. – № 12.– С. 348-351 (0,19 друк. арк.).

2. Шпичак О., Стасіневич С. Гіркі ціни солодкої галузі.// „Урядовий кур'єр” від 9 вересня 2003 р.

3. Melentiev B.A. Sugar – beet growing and processing and sugar production in Ukraine. Consultative// Meeting on Policy for the Ukrainian Sugar Beet Production and Processing Industry. – Kyiv, 1996, June, 18 – 20.

4. Zorya Sergiy . Reforming Agricultural Support. Meyers, W., Demyanenko, S., Johnson, T., Zorya, S., Refocusings Agricultural and Rural Development Policy in Ukraine: Action Plan for the Road Ahead.- Washington, DC: USAID, 2005, p.7- 37.

5. Андрійчук В.Г., Капіталізація сільського господарства: стан та економічне регулювання розвитку: Монографія. – Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2007. – 216 с. [Andriychuk, V.H., Capitalization of Agriculture: Status and Economic Regulation of Development: Monograph. - Nizhyn: TOV Vydavnytstvo Aspekt-Poligraf, 2007.-216 p.]

ВАЖЛИВА ПЕРЕДУМОВА ВПРОВАДЖЕННЯ ЯКІСНО НОВОЇ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ В ОРГАНІЗАЦІЯХ АГРАРНОГО ПРОФІЛЮ

***Краля В.Г.,* АСПИРАНТ,
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА***

Не є секретом що існуюча система управління агропромисловим виробництвом України не є цілісною та збалансованою у своїх регулятивних впливах, а тому нездатна вивести Україну на лідерські позиції в агропромисловій сфері світової економічної сфери. Тому перехід до високо конкурентної системи управління цієї останньої, яка відповідає міжнародним стандартам системи менеджменту та вимогам, що діють в Європейському Союзі та Світовій Організації Торгівлі є невідкладним завданням. Разом з тим вона має поєднувати державний, недержавний та практичний менеджмент. Не вдаючись до переліку цільових критеріїв, що характеризують систему управління якій властиві згадані вище якості, нагадаємо одну важливу закономірність. Вона полягає в тому, що навіть найбільш досконала система управління агропромисловим виробництвом окремих господарюючих суб'єктів мало що дасть до того часу поки не буде сформоване цілісне, збалансоване поле стратегічного бізнесу в межах сільських агломерацій на які ці суб'єкти базуватимуться.

В свою чергу стратегічне поле бізнесу окремої сільської агломерації має органічно увійти в стратегічне поле бізнесу рівня адміністративного району. Інакше воно буде нездатним з найбільшою

** Науковий керівник – Турченко М.М., к.е.н., професор*